

Praha 15. listopadu 2023

Důchodová reforma míří do legislativního procesu: MPSV klíčové změny zítra předloží do meziresortního připomínkového řízení

Změnu systému musíme provést co nejdříve, jinak se naše děti férového důchodu nedočkají a ve stáří se budou muset postarat samy o sebe. Takový cíl má důchodová reforma, s níž přišlo MPSV. Konkrétní opatření jsme představili už na jaře. Nyní se posouváme do další fáze zavedení klíčových změn, které jsou součástí širší legislativy. Zítra bude předloha odeslána do meziresortního připomínkového řízení. Její součástí je například navázání hranice odchodu do důchodu na věk dožití, ale i celá řada dalších významných kroků, které podpoří rodiny.

*„Nikdo už dnes nemůže pochybovat o tom, že musí přijít jasné a koncepční změny důchodového systému, které zajistí férové důchody nejen dnešním seniorům, ale i budoucím generacím. Už se nám podařilo zatáhnout za záchrannou brzdu. Prosadili jsme **nové podmínky** pro předčasné starobní důchody a změny v oblasti valorizací. Nyní přicházíme s rozsáhlejší úpravou, na kterou zatím nikdo jiný neměl odvahu. Bez důchodové reformy by hrozilo, že současný průběžný penzijní systém přestane fungovat,“* uvedl **ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka (KDU-ČSL)**.

Podrobnosti k důchodové reformě včetně předpokládané účinnosti všech opatření a jejich dopadů na jednotlivé skupiny lidí jsou přehledně k dispozici [na webu MPSV](#).

Důchodový věk bude transparentní

Navržená úprava naváže důchodový věk na transparentní demografické ukazatele, tedy věk dožití. Cílem je, aby pro budoucí generace byla udržována průměrná délka výplaty starobního důchodu přibližně po dobu 21,5 let. *„Informace o důchodovém věku bude každému známa při dosažení 50 let. Tedy vždy s dostatečným předstihem, aby lidé věděli, s čím mohou počítat, a zároveň nebyla ohrožena relevance výpočtu důchodového věku pro danou generaci,“* vysvětlil ministr Jurečka.

Platí, že pro ročníky 1965 a starší se v oblasti důchodového věku úpravou nic nemění.

„V reformě posun věku odchodu do důchodu v podstatě změkčujeme oproti současné právní úpravě. Ta v některých letech například u žen dokonce prodlužuje věk odchodu do důchodu. Posun je aktuálně u všech žen kromě bezdětných o 6 měsíců ročně, teprve v roce 2031 by se zpomalil u žen se dvěma dětmi. U mužů je o 2 měsíce. Podle současné úpravy lze kdykoliv zvýšit odchod do důchodu, pokud to určí prognóza ČSU, nad 65 let. Naopak naše opatření umožní zvýšení maximálně o 2 měsíce ročně,“ zdůraznil ministr.

Rodinný vyměřovací základ ocení výchovu dětí a péči o závislé osoby

Výchovné zůstane každému, kdo jej už obdržel. Pro nově přiznávané důchody ale od roku 2027 nebude důchod zvyšován za výchovu prvních dvou dětí o 500 Kč. Doba péče o tyto dvě děti bude oceněna rodinným vyměřovacím základem ve výši průměrné mzdy. Pokud bude rodič i pracovat, jeho skutečný výdělek se k rodinnému vyměřovacímu základu přičte, a tím se ocenění doby péče zvýší.

„Tento systém je do budoucna vhodnější, protože pamatujeme na to, že se stále častěji do péče střídavě zapojují oba rodiče. Zavedení rodinného vyměřovacího základu umožní tato období rozdělit a podpořit oba rodiče podle doby, kdy o dítě pečovali,“ vysvětlil ministr

Praha 15. listopadu 2023

Jurečka. Vyměřovací základ se také uplatní místo vyloučené doby u pečujících o osoby závislé. Výše je navržena podle stupně závislosti osoby, o kterou je pečováno.

Zvýší se minimální procentní výměra všech důchodů

Reformou dojde téměř ke zdvojnásobení minimální výše základní a procentní výměry starobního důchodu a invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně na částku odpovídající 20 % průměrné mzdy. U invalidního důchodu pro invaliditu druhého a prvního stupně půjde o poměrné snížení (polovina, respektive třetina), stejně tak u pozůstalostních důchodů (vdovské a vdovecké polovina, sirotčí 40 %).

Úspěšně dokončené doktorské studium jako náhradní doba pojištění

„Doba doktorského studia znamená i vědeckou a pedagogickou činnost. Doktorandi se věnují vzdělávání budoucích generací. Navrhujeme proto zavést nový typ náhradní doby pojištění, kterým bude doba úspěšně dokončeného prvního studia v doktorském studijním programu,“ přiblížil ministr Jurečka. Takové studium musí probíhat na vysoké škole v ČR v prezenční formě studia v období po 31. 12. 2009, a to v maximálním rozsahu trvání standardní doby doktorského studia, tj. v rozsahu 3 nebo 4 let.

Podobně jako jiné studium se bude tato náhradní doba pojištění započítávat pro účely nároku na důchod i pro účely jeho výše pouze v rozsahu 80 %. Pro účely stanovení osobního vyměřovacího základu bude hodnocena jako vyloučená doba.

Další úpravy směřující k udržitelnosti systému

Mezi další změny, které jsou součástí předlohy, patří také poloviční krácení procentní výměry předčasného starobního důchodu u osob, které získaly aspoň 45 let doby pojištění. Dojde také k prodloužení lhůty pro obnovu nároku na vdovský či vdovecký důchod. Ta bude opět činit 5 let, což umožní většímu okruhu vdov a vdovců čerpat pozůstalostní důchod.

Od roku 2027 také budou moci manželé nebo registrovaní partneři rozhodnout, že si rozdělí dosažené vyměřovací základy napůl za období, kdy oba pracovali s účastí na pojištění. Rozhodnutí je dobrovolné a musí být písemně potvrzeno oběma partnery. Ukončit sdílení může kterýkoli z manželů samostatně, neruší se tím sdílení za minulá období, vylučuje se sdílení jen do budoucna. Po přiznání starobního důchodu jednomu z partnerů již dohoda o sdílení možná není.

„Stále platí, že důchody pravidelně každoročně navyšujeme, a tak to i zůstane. Stejně tak senioři vždy zůstanou chráněni proti případné vysoké inflaci. Důchody o inflaci plně valorizujeme, jen jsme změnili systém tak, aby dostatečně podpořil i seniory s nižšími důchody a byl hlavně udržitelný,“ upozornil ministr Jurečka.

Reformou se důchody přizpůsobí postupnému stárnutí společnosti. Od roku 2026 až do 2035 se tak bude postupně snižovat zápočet osobního vyměřovacího základu, a to na 90 % pro důchody přiznávané v roce 2035 a později. Také procento za rok pojištění se sníží z 1,5 % na 1,45 % pro důchody přiznané v roce 2035 a později. Průměrná výše nově přiznávaných důchodů ale i přes toto opatření stabilně poroste. Za 10 let vzroste důchod přibližně o 10 tisíc korun.